

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказ в.о. директора

від 12.05.2022 № 112-ар

Михайло КУШПА

**Інструкція
з охорони праці № 105т
для вчителя трудового навчання (технічна праця)**

1. Загальні вимоги безпеки

1.1. Інструкція з охорони праці для вчителя трудового навчання розроблена відповідно до Закону України «Про охорону праці» (Постанова ВР України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ) в редакції від 20.01.2018р, на основі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого Наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 1 вересня 2017 року, з урахуванням «Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу» ДСанПіН 5.5.2.008-01, затверджених постановою Головного санітарного лікаря України від 14.08.2001 р. № 63 і погоджених Міністерством освіти і науки України від 05.06.2001 р.

1.2. До роботи на посаді вчителя трудового навчання в навчальній майстерні загальноосвітнього навчального закладу можуть бути допущені особи, які мають спеціальну педагогічну освіту та право роботи на верстатах, підтверджені документом встановленої форми (дипломом).

1.2. При прийнятті на роботу всі працівники повинні пройти попередній медичний огляд, при подальшій роботі медичні огляди проводяться періодично в терміни, встановлені Міністерством охорони здоров'я.

1.3. З учителем трудового навчання проводяться інструктажі з охорони праці: вступний (при вступі на роботу), первинний на робочому місці, повторний – не рідше одного разу на 6 місяців.

1.4. У разі необхідності (разове виконання завдань, не пов'язаних з основною роботою) з учителем проводиться цільовий інструктаж, а при зміні умов праці і нормативних правових актів з охорони праці, а також при нещасному випадку – позаплановий інструктаж.

1.5. Перед допуском до самостійної роботи викладач повинен бути проінструктований:

- з пожежної безпеки в обсязі інструкції з пожежної безпеки. Не рідше одного разу на квартал повинні проводитися практичні тренування з евакуації людей з приміщень при пожежі;
- з надання медичної допомоги в обсязі інструкцій з першої допомоги потерпілим при нещасних випадках.

Учитель повинен мати практичні навички надання першої допомоги, знати місцезнаходження аптечки з медикаментами та перев'язувальним матеріалом. Аптечка повинна знаходитися в місцях, недоступних для учнів.

1.6. Учитель повинен дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку, а також діяти згідно з інструкцією з охорони праці для вчителя трудового навчання.

1.7. При проведенні занять на вчителя трудового навчання діють такі небезпечні та шкідливі фактори:

- верстатне обладнання, інструменти та пристосування, застосування несправного інструмента та пристосувань, робота на несправному обладнанні, а також застосування неправильних прийомів праці може призвести до травм;

- заготовки, вироби, стружка, в результаті падіння або застосування неправильних прийомів праці може відбутися травмування;
- електричний струм, недотримання нормативно-технічних документів з техніки безпеки може призвести до тяжких або до смертельних електротравм.

1.8. Вчитель та учні повинні бути одягнені в робочий одяг (халат, фартух, нарукавники, при виконанні робіт на верстатах – захисні окуляри), на підлозі біля верстатів розміщуються діелектричні килимки.

1.9. Учитель технології повинен негайно повідомляти директора навчального закладу про кожний нещасний випадок з учнями. При нещасних випадках першочергові дії вчителя повинні бути спрямовані на надання допомоги постраждалим та забезпечення безпеки учнів.

1.10. Учитель несе персональну відповідальність за життя та здоров'я учнів під час навчального процесу в навчальних майстернях.

1.11. Знання та виконання вимог інструкції з охорони праці для вчителя технології ДНЗ є посадовим обов'язком вчителя технології навчальної майстерні навчального закладу, а їх невиконання – порушенням трудової дисципліни, що тягне за собою види відповідальності, встановлені законодавством (дисциплінарна, адміністративна, кримінальна).

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Надіти спецодяг, застебнути його на всі гудзики, зав'язати або застебнути обшлагі рукавів.

2.2. Провірити приміщення навчальної майстерні.

2.3. Перед початком занять у навчальній майстерні вчитель технології повинен переконатися у справності обладнання, вентиляції, електроосвітлення, верстатів, їх заземлення, а також провести з учнями інструктаж з безпеки життєдіяльності при проведенні даної теми занять та навчити безпечним прийомам роботи.

2.4. У навчальній майстерні вчитель повинен перевірити, як організовані робочі місця для учнів, а саме: відповідність нормам з охорони праці, заходів безпеки, правил техніки безпеки та виробничої санітарії, а також віковим особливостям учнів.

2.5. Підготувати робочі місця учнів (розкласти заготовки та справний робочий інструмент).

2.6. При необхідності використання обладнання, інструментів, засобів індивідуального користування, вчитель повинен перевірити їх справність, наявність захисних засобів, відсутність травмонебезпечних ознак.

2.7. Учитель технології повинен ознайомити учнів з правилами експлуатації використовуваного у навчальному процесі обладнання, верстатів, інструментів, пристосувань, звертаючи особливу увагу на заходи безпеки. Провести відповідний інструктаж з учнями перед одержанням ними завдань.

2.8. При будь-яких порушеннях безпеки в навчальній майстерні, вчитель технології не повинен приступати до роботи з учнями до усунення виявлених недоліків, що загрожують життю та здоров'ю учнів.

2.9. Про виявлені недоліки, несправності та порушення повідомити адміністрації навчального закладу. До роботи приступати тільки після їх повного усунення.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Учитель технології повинен контролювати обстановку під час занять у навчальній майстерні та забезпечувати безпечне проведення навчального процесу.

3.2. Для виконання практичних завдань на верстатах, видати учням захисні окуляри.

3.3. Показати правила поведінки з робочими інструментами та безпечно виконання завдання.

3.4. Перед включенням верстата переконатися, що його пуск нікому не загрожує.

3.5. Під час занять у навчальній майстерні повинна виконуватися тільки та робота, яка передбачена розкладом та планом занять.

3.6. Контролювати надійність кріплення заготовок на верстатах, в слюсарних лещатах на верстатах.

3.7. Стежити за дотриманням порядку на робочих місцях учнів.

3.8. Стежити за тим, щоб стружка не травмувала учнів. Для цих цілей в обов'язковому порядку використовувати захисні огорожі, стежити за наявністю захисних окулярів у учнів.

3.9. Дотримуватися особистої безпеки праці.

3.10. Не залишати дітей в майстернях без нагляду.

3.11. Не допускати учнів до самостійного включення верстатів та електрообладнання.

3.12. Для прибирання стружки використовувати гачок або щітку.

3.13. При ремонті та наладці обладнання, на пускових пристроях вивішувати плакат "Не включати – верстат в наладці".

3.14. Не гальмувати верстат рукою, натиском на патрон або інструмент.

3.15. Під час роботи стежити, щоб не було стружки в зоні обслуговування верстата.

3.16. Під час виконання роботи на верстаті забороняється:

- прибирати стружку руками;
- змащувати та чистити верстат на ходу;
- проводити регулювання або наладку верстата на ходу;
- працювати в рукавицях;
- спиратися на верстат;
- торкатися обертових частин рукавами;
- обробляти незакріплені або недостатньо закріплені деталі;
- залишати працюючий верстат без нагляду.

3.17. Під час роботи у навчальній майстерні необхідно дотримуватися інструкції з охорони праці для вчителя технології в навчальній майстерні, вимоги охорони праці, електробезпеки та пожежної безпеки.

3.18. Вчитель технології повинен застосовувати заходи дисциплінарного впливу на учнів, які свідомо порушують правила безпечної поведінки під час уроків технології.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи в кабінеті технології

4.1. Після закінчення занять з технології, уважно оглянути приміщення навчальної майстерні.

4.2. Відключити електрообладнання. Якщо проводилося навчання учнів на верстатах – відключити верстати. Привести їх у порядок. Відключити витяжну вентиляцію.

4.3. Організувати прибирання робочих місць учнів за допомогою щітки та совка.

4.4. Прийняти від учнів інструменти та пристосування, захисні окуляри, скласти їх у відведених місцях для зберігання.

4.5. Провітрити приміщення навчальної майстерні, після чого закрити всі вікна та квартирки, вимкнути світло.

4.6. Зняти спецодяг і прибрати його в призначене для зберігання місце.

4.7. Вимити руки з милом, закрити навчальну майстерню на ключ.

4.8. Якщо при проведенні занять протягом дня вчитель технології помітив які-небудь порушення заходів безпеки, обов'язково повідомити про це директорові навчального закладу, за його відсутності – іншій посадовій особі.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При будь-яких ознаках аварійної ситуації (запах паленої ізоляції, дим, вогонь, крики учнів тощо), учитель технології повинен оцінити ситуацію, що склалася.

5.2. Згідно з інструкцією з охорони праці для вчителя технології дитячого навчального закладу під час розвитку аварійної ситуації та проведенні евакуації, вчитель технології повинен виключити виникнення паніки серед учнів.

5.3. В аварійній ситуації вчитель повинен забезпечити безпеку учнів та надання їм необхідної долікарської допомоги, за необхідності – евакуювати дітей з навчальної майстерні. Евакуювати учнів з навчальної майстерні або з будівлі навчального закладу.

5.4. Залишаючи приміщення майстерні, вимкнути все електрообладнання (верстати, вентиляцію), щільно закрити вікна, квартирки, двері, вимкнути світло.

5.5. Якщо довелося покинути приміщення для занять, на місці збору педагог повинен перевірити наявність учнів за списком.

5.5. Про аварійну ситуацію необхідно обов'язково сповістити директора навчального закладу або, за його відсутності – іншу посадову особу.

5.6. Дії вчителя технології при пожежі повинні відповідати інструкції про заходи пожежної безпеки в навчальній майстерні навчального закладу.

5.7. Учитель технології повинен вміти надавати першу долікарську допомогу потерпілим в аварійній ситуації.

Розроблено:

Заступник директора з НР
(посада керівника підрозділу)

(підпис)

Олександр МИНКА —
(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Інженер з охорони праці

(підпис)

Анатолій ЛУКІН —
(прізвище, ініціали)